

AMERIKA IR RUSIJA SIUTINĖJA VIENA KITAI PROTESTO NOTAS

Bet Tas Nereiškia Pradėjimą Aktivio Karo

Praeita savaitė buvo audringa Amerikos-Rusijos ginčuose: viena kitai pasiuntė griežtas notas ir visa padėtis pablogino šių dviejų valstybių buvusius gerus santykius. Bet šie nesupratinimai, tikimasi, netrukus bus išlyginti. Visa tai, tačiau, išprovokavo Rusiją.

Didelio įsitępimo pareiškė dėl šių priežasčių: 1. Amerika pasiuntė Maskvą formalų protestą dėl Rusijos elgesio Mandžurijoje — neištraukimo savo karo jėgų iš to krašto ir gabenimo iš ten į Rusiją visokių reikmenų.

2. Amerika pasiuntė protesto notą Stalinui reikale neištraukimo savo karo jėgų iš Irano, kaip del to buvo pirmiau susitarta: Amerika ir Anglija savo karo jėgas iš tos valstybės jau ištraukė, o Rusija, išrodo, rengiasi ten ilgai apsigyventi.

3. Amerika pasiuntė dar vieną notą Bulgarijos vyriausybei, kurią sudarė Stalinas, del to, kad ji neišpildė duoto pažado dabartinę valdžią demokratiniu elementu papildyti.

4. Rusija atsakė Amerikai, kaltindama mūsų kraštą už "laužymą" Maskvoje padaryto susitarimo reikale Bulgarijos. Rusija "numato" reikalą pasilikti Irane, nes ten jai kvepia geras aliejaus. Ji taipgi "reikalauja" tam tikro Turkijos gabalo Juodųjų jūrų pakraščiu.

5. Buvęs Anglijos premieras W. Churchill, "laisvanoriai" pasakė dvi kalbas Amerikoje. Jis apkaltino Rusiją už nesilaikymą sutartųjų ir paragino "angliškai kalbančius žmones" (kurių yra apie 200,000,000) sudaryti bendrą karišką bloką išvengimui karo su bolševikiška agresija. Jis vienoje savo kalboje, be kita ko, pasakė: "Niekas nežino, ką Rusija su savo komunistiškais intencijomis rengiasi artimoje ateity daryti. Aš nemanau, kad Rusija nori karo — rusai nori tik pasinaudoti buvusio karo laimėjimais ir plecti savo jėgas bei komunistiškas doktrinas". Toliau, jis mano, kad jei vieningai veiks vakarų demokratijos — Suvienuytų Tautų Charterio principai bus išlaikyti. Bet jei vakarų demokratijos neišlaikys vienybėje — galime susilaukti katastrofos".

Anglijos premieras, C. Attlee, pareiškė, kad p. Churchill nepasakė Anglijos vyriausybės nusistatymo. Kai kurie Amerikos aukštieji žmonės nepritaria Anglijos-Amerikos "vienybėi".

Neseniai užsibaigusiam UNO delegatų suvažiavime Londone Anglijos užsienio reikalų ministeris, Bevin, pareiškė: "Taikai pavojaus propaguojamas iš Maskvos". Amerikos valstybės sekret., Byrnes, irgi dar visai neseniai pasakė, kad "taikai pavojaus slepiasi Maskvoje".

O Stalinas sėdi Maskvoje, maišo pasaulio ramybę ir laukia, kas iš to išsivystys ir gal rengiasi iš kur nors "netikėtai kirsti", nes dar tik kiek laiko atgal jis pasakė: "Mes turime būti prisirengę bile kokiame momentu, kai kapitalistinėms pasaulio slepiasi krizės ir baimės elementai".

Kas iš visa to išsivystys — ateitis parodys. Tuo tarpu visų šių nesupratinimų "išskulinimui" numatoma šaukti "Trijų Didžiųjų" susirinkimą, ir šie reikalai bus svarstomi Suvienuytų Tautų Organizacijos posėdy, kuris prasidės kovo 21 d., New Yorke.

Ką Matė Atsilankęs į Lenkiją

New York (LAIC). — A. B. Doyle, anglų ambasados tarnautojas Varšavoje, sugrįžęs į Londoną savo įspūdžius aprašė World Review. Jis pastebi, kad per 31 metus, firmos reikalais keliaudamas, jis turėjo progos aplankyti beveik visus pasaulio kraštus, bet niekur nematęs tokio blogo apsiėjimo su žmonėmis, kaip dabartinėje Lenkijoje. "Nors vokiečiai buvo labai blogi — rašo Doyle — bet mūsų rūsiskieji sąjungininkai, mano nuomone, dar blogesni. Dabartinė lenkų vyriausybė neturi gyventojų pasitikėjimo... Aš pats mačiau moterį, kuri, atstūnių rusų kareivių išniekinta pasimirė rusų. Aš buvau bejėgis tą nusikaltimą sustabdyti. Vėliau aš mačiau tris mergaites išprievartautas rusų karininkų. Viena, kuri priešinosi, buvo nušauta. Savo akimis mačiau, kaip valandą po valandos, diena po dienos, trijų mylių konvojai ejo per Varšavą, traukdami į rytus, gabendami gyventojų baldus, namų reikmenis, mašiną, gyvulius, ir tt.

"Kodėl neleisti lenkams išsiviekti vyriausybės laisvai, pagal savo norą ir kodėl ne sustabdyti tuos masinius areštus? Viskas vedama prie to, kad Lenkiją padaryti 17-ta Sovietų respublika. Netrukus šimtai tukstančių rusų bus Lenkijoje, o milijonai lenkų išvestų į kalėjimus Rusijoje".

Perspaušdindamas tą žinią, New Leader pažymi, kad tik maža emigracijoje esančių lenkų karių dalis, sutiko grįžti į Lenkiją, ir toliau rašo: "Sunku pasakyti koks nuostimas užjūry esančių Amerikos karių norėtų ten pasilikti, bet galime kirsti laizybų, kad mažiau negu vienas nuostimis, bet tai ne del teroro. Štai kur skirtumas tarp "buržuazinės" ir "komunistinės" demokratijos — pažymi laikraštis.

Nebus Leista UNO Susmukti

Taipgi Nemanu, Kad Rusija
"Einanti Savais Keliais"

Washington, D. C. — Praeita savaitė prez. Trumanas spaudos konferencijoje pareiškė, kad Suvienuytų Tautų Organizacijai (UNO) nebus leista susmukti, pareiškdamas pasitikėjimą, kad Rusija veiks išvien su organizacija.

Šią nuomonę prez. Trumanas pareiškė po to, kai vienas korespondentas užklauso: "Kas pasidarys su UNO, jei Rusija atsisakys paklausti Suvienuytų Tautų reikalavimų tuojau ištraukti rusų kariuomenę iš Irano?" Prezidentas atsakė: "Tuo reikalu bus rūpinamasi tada, kai jis iškils".

Po to tas pats korespondentas priminė, kad Rusijos atsisakymas gali reikšti pasaulinės organizacijos iširimą. Prezidentas atsakė: "Nebus leista Suvienuytų Tautų Organizacijai sugriauti".

Kitas korespondentas po to paklausė: "Net ir tuomet, jei Rusija eity savo keliais?" Prezidentas atsakė: "Aš nemanau, kad Rusija eina vien savais keliais".

Dar toliau prezidentas pareiškė, kad šiuo reikalu amerikiečių ir anglų viršininkai tariasi visą laiką. Ši įstaiga veiks, kol nebus panaikinta karo stovis. O koki ryšiai bus ateity — bus nustatyta po panaikinimo karo stovio.

Amerikos Lietuvių Rašytojams

Lietuvių rašytojų tremtinių suvažiavimas, įvykęs sausio 25-26 dd. 1946 m. Tubingene, Vokietijoje, broliškai sveikina savo kolegas rašytojus Amerikoje, linkėdamas ir toliau atkakliai kovoti del pasaulio taikos, žmoniškumo, del lietuviškosios kultūros aukščio ir mūsų literatūros tarptautinio išgarsėjimo.

Demokratinis kraštų kariuomenė išlaisvino mus iš koncentracijos stovyklų, iš prievartos darbų fabrikuose, iš pažeminimo ir paniekimo. Bet grėsmė mums ir dabar dar nepaėjo. Jūs suprantate mūsų tautinę ir asmeninę kurybinę kanciją. Jūs jaučiate tai, ką mes visi jaučiame, kad be demokratinio principų įgyvendinimo, be tautinės ir valstybinės laisvės lietuvis rašytojas niekad neturės dvasinės atramos ir tikro kurybinio pagrindo.

Mūsų nuostidus sveikinimas ir kvietimas: visur, visom priemonėm, visom literatūrinėm formom kelkite lietuvių vardą ir kovokite del Lietuvos nepriklausomybės.

Suvažiavimo prezidiumas (seka parašai).

"PRAPUOLA" KOMUNISTŲ PRIEŠAI BERLYNE

Berlyne susekta, kad prieš komunistų partiją nusistatę vokiečiai socialdemokratų visose rusų zonoje "prapuola" be jokio pėdsako, pareiškė vienas socialdemokratų partijos centro veikėjas.

"Panašus "dingimai" įvyksta jau nuo paeitų metų rugsėjo mėnesio, tai yra po to, kai prasidėjo agitacija socialdemokratų ir komunistų partijų sąjungti. Paskutiniiais laikais tokių "prapuolimų" įvyksta vis daugiau. Tuo reikalu susirupinta ir nutarta įsteigti komisiją šį reikalą išsiaiškinti.

ĮVAIRIOS ŽINIOS

Maskva. — Komunistų partijos organas, Pravda, smarkiai "išplakė" buvusį Anglijos premierą W. Churchill ir jo "amerikoniškus draugus iš Vandenburg kampės" už neseniai Amerikoje pasakytas kalbas. Laikraštis Churchillą vadina "Rusijos žmonių draugu" ir įtaria, kad jis Anglijai rodo kelius aleisti UNO ir "sudarius Amerikos-Anglijos militarinę sąjungą valdyti pasaulį". Tuo tarpu Anglijos ministeris Attlee pareiškė, kad Churchill kalbėjo tik kaip eilinis pilietis, o užsienio reikalų sekretorius McNail pareiškė, kad Anglijos vyriausybės politinis nusistatymas paremtas UNO pagrindais.

Chunking, Kinija. — Amerikos pasiuntinys gen. Marshall sugrįžta į Ameriką paaiškinti prezidentui Trumanui apie susidariusias problemas kaslink rusų okupacijos Mandžurijoje. — Rusai traukiasi iš Mukdeno, bet tuo pačiu tarpu kinų komunistų armija rengiasi už to miesto valdymą mums su nacionalistų armija.

Washington, D. C. — Prez. Trumano parinkta komisija atsiškreipė į visą kraštą, prašydama taupyti kiek galint daugiau maisto, kad būtų galima papenėti nuo karo nukentėjusius ir jau badaujančius Europos žmones. Prašoma jėgų sutautyti nemažiau 40%, taukų — 20%, ir tt.

Washington, D. C. — Spėjama, kad minkštųjų angliakasyklų mainieriai reikalus sumažinti darbo valandas iki 35 per savaitę, nenumušant aigų ir pridėdant po 10 centų "bonus" už kiekvieną anglies toną. — General Motors streikas dar tebeina. Pabaigos nesimato.

Vokietija. — Nors Europos žmonėms tenka pergyventi sunkumus del stokos maisto, bet sveikatingumo žvilgsniu neblogo, nes pasitaikė žiemai pusėtina palanki ir tokiu budu gydytojams sekasi žmones palaikyti geroje sveikatoje.

New York, N. Y. — Po ateinančio UNO Saugumo Tarybos susirinkimo, kuris įvyks New Yorke, velionio prez. našlė Eleanor Rooseveltienė vyks į Rusiją, kur aplankys buvusias vokiečių užstojas ir ji įdomauja Rusijos vaikų priežiūra. Beabejo, ji pasimatys ir su Juozu Stalinu.

Paryžius. — Lebaneno vyriausybė prisuntė notą francuzams, reikalaujama, kad Francija savo kariuomenę iš to krašto ištrauktų neveliau balandžio 1 d., 1947 metu, nors pirmiau reikalavo, kad Anglijos ir Francijos kariuomenė iš to krašto būtų ištraukta "taip greit, kaip galima".

Dublinas, Airija. — Čia numirė kardinolas John Glennon iš St. Louis, Mo. Jis numirė pekeliui grįždamas iš Vatikano, kur buvo pakeltas į kardinolo laipsnį.

Helsinkiai, Suomija. — Tik ką išrinktas Suomijos prezidentas, Paasikivi, pareiškė, kad šis kraštas bandys sugyventi geruose santykiuose su Rusija. Prezidentu jis išrinktas vietoje susirgusio Mannerheim.

SLA PREZIDENTAS, V. F. LAUKAITIS, SIULO SUMANYMĄ SLA VEIKIMO PAPILDYMI

Projekto Tekstas Telpa Trečiame Puslapy — SLA Nariai Pasigilinkite į Šį Reikalą

Mūsų Susivienijimas jau baigia gyventi šešiasdešimtus metus. Per tą laiką SLA atliko daug gerų darbų, lietuvių buvio pagerinimui ir lietuviybės palaikymui. Bet tų darbų dar ne pabaiga — S. L. A. yra pasirijęs veikti ir toliau ir atlikti dar daugiau ir dar kilnesnių darbų.

Paskutiniu laiku SLA energingas prezidentas, brolis V. F. Laukaitis, sugalvoja mūsų Susivienijime įsteigti labai kilnų dalyką: jis sugalvoja ir sekančiam seimui pasiulys priimti jo sumanytą įsteigimui *Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Tautinės Fondacijos*, kurios tikslai pritaikinti SLA konstitucinių ir čarterinių tikslų pildymui ir plėtimui.

SLA Tautinės Fondacijos vyriausis tikslai — gyvandinimas pilnoje to žodžio prasmėje labdarybės, padėjimas SLA nariams ekonominiame ir socialiniame gyvenime, sklaidimas apšvietos, steigimas mokyklų, seniems ir jauniems nariams poilsio įstaigų, ir tt. SLA savo tiksluose šių reikalų įgyvendinimą yra užsibrėžęs jau senai, bet del tam tikrų susidėjusių aplinkybių to nebuvo galima pilnai atlikti. Vyriausia to negalėjimo priežastis — stoka medžiaginės paramos, stoka pinigų, stoka tam tikro aparato, kuris vien tuo rūpintųsi.

Dabar mūsų prezidentas surado būdą, odelg kurio visa tai bus galima atsiiekti. Savo projekte brolis Laukaitis siulo sudaryti tam tikrą aparatą, kuris rūpintis vien tais reikalais, kuriais mūsų Susivienijime pirmiau net nebuvo galinęjų rūpintis. Šis aparatas, jei seimas sumanytą priims, primins iš SLA narių, SLA kuopų, šiaip organizacijų ir geros valios pavienių žmonių do-

vanas ir palikimus ir iš turimo ištekliaus galės įgyvendinti tai, ką SLA savo konstitucijoje ir čartery yra užsibrėžęs. Kaip visa tai bus atliekama — brolio Laukaitio projekte išdėstoma. Šiuo rašiniu mes tik norime SLA narius su tuo reikalu supažindinti, patardami tą projektą perskaityti ir į jo prasmę pasigilinti. (Projekto tekstas anglų kalba telpa šio Tėv. numerio trečiame puslapy, o lietuvių kalba tilps sekančios savaitės laidoje.)

Patariame į šį reikalą pasigilinti ypač tiems SLA veikėjams ir nariams, kurie tikisi buti SLA sekančio seimo delegatais, nes šis projektas sekančiame seime bus perstatytas, svarstytas ir, jei du trečdaliai delegatų pritaris — kaip SLA konstitucinis priedas priimtas.

Apie šį projektą mes patariame pasitarti ir SLA kuopų susirinkimuose, kurie įvyks dar pirm seimo, ir patarti savo išrinktiems delegatams, kaip link jo atsinešti.

Mūsų nuomonė šiame reikale yra sekanti: SLA prezidentas, brolis Laukaitis, užsimojo mūsų Susivienijime įsteigti tokį gražų ir kilnų dalyką, kokio dar neturi jokia lietuviška organizacija, bet koki jau gana senai praktikuoja kai kurios organizacijos ar tam tikslui susiorganizavusios žmonių grupės. Mes sveikiname mūsų prezidentą, sugalvojusį šį sumanytą! Butų gerai, jei SLA nariai šį sumanytą parentų iš peties ir iš širdies, kad jis sekančiame seime taptų tikrąja ir kad netrukus dar mes patys galėtume pamatyti SLA Tautinės Fondacijos veikimo pasekas.

Nauji Spąstai Išvietintiems Lietuviams

Vakarų Vokietija (LAIC). — Kelintas mėnuo dedamos pastangos moraliai paveikti išvietintus lietuvius grįsti į sovietų okupuotą tėvynę. Šioje akcijoje vartojamas įvairių įvairiausių spaudimos-propaganda iki šmeištų kampanijos per radio, laikraštius ir šiaip įvairius paskvilus imamai. Ta kampanija vienodai liečia lietuvius, latvius ir estus. Vietomis buvo šaukiami net specialūs mitingai, kur įvairūs (dažnai užsimaskavę) aukšurniai bandė baltiečius įkalbinėti grįsti į "tėvynę", prisidėti prie krašto "atstatymo", pamiršti "senas skriaudas", tarytum Pabaltis nebūtų svetimųjų okupuotas, žiaurusas maskolio niekinamas. Susidūrė keistoka padėtis: metu kai atsakingi valdžios sluogsniai Washington, raštu ir žodžiu, kartote kartodavo neversią baltiečius grįsti namo, kai kurie okupacinio aparato pareigūnai darydavo viską, kad baltiečius pastatyti į galimai sunkesnes trėmimo sąlygas, tuo juos spaudžiant pakeisti nusistatymą ir pasisakyti už grįžimą.

Ypatinai plati okupacinių pareigūnų tolerancija buvo rodoma įvairaus plauko žinių agenturoms ir pusiau-oficialaus pobūdžio laikraštiniams redakcijoms U. S. okupuotoje Vokietijoje, kurios, neišskiriant ir vokiečių kalba leidžiamų laikraščių, belenktyniuodamos baltiečius pravardžiuodamos fašistais, kriminalistais, hitlerininkais, ir tt.

Su šia visa kampanija ne-

nuilstamai kovoja Amerikos Lietuvių Taryba, kuri žodžiu ir raštu, tiek asmeniškai, tiek per memorandumus, kur tik galėdama, tremtinių vardą energingai grynė ir gina.

ALT akcijos išdavos buvo praneštos LAIC kovo 6 d. Žinių ekstra santraukoje.

Tuo pačiu metu, Maskva visų rimtumu pradėjo ruošti naujus lietuviams spąstus. Tolerancijos įspūdžiai sudaryti, iš Sibiro buvo grąžinti net keli 1941 metais deportuoti visuomenės veikėjai, kurie Stalino prospektu (buv. Laisvės Alėja) Kaune bevaikštinėdami, lyg savaime turėjo išsklaidyti išvietintų lietuvių baimę grįsti namo.

Tarpe Kaune pasirodžiusių minimi sekančieji visuomenės veikėjai: Cesevičius, V. Zygelis, dr. L. Bistras, K. Ambrozaitis, J. Dovydaitis, Augustas, kas ir net kun. V. Mironas.

Zinoma, šios visos pavadės lyg netyčiomis, diena iš dienos, minimos Maskvos imperializmo lietuviškose ekspozituruose USA kaip Laisvė ir Vilnis.

Tokia tai tikroji prasmė kai kurių iš Sibiro trėmimo Lietuvon atgabentų patriotų.

Tokio, — Jau yra prirengtas ir už kiek laiko bus svarstomas Japonijos naujosios konstitucijos projektas. Pastebėtina tai, kad šiame projekte Japonija išsizada karų ir imperatoriaus paliekamas ne kaip valdovas, o tik kaip krašto "pažiba".

Rusų Pasikėsimai į Lietuvius Belgijoje

New York (LAIC). — Aiškėja, kad belgų vyriausybė p. m. kovo mėnesio buvo sudariusi su Sovietais sutartį, pagal kurią rusai pasižadėjo grąžinti Belgijon Rusijoje atsidariusius belgus, o belgai Belgijoje esančius rusus, imamai su baltiečiais, kuriuos rusai laiko "savo piliečiais". Kurį laiką atrodė, kad Belgijos vyriausybė tą Sovietų aiškinimą linksta priimti.

P. m. gruodžio mėnesio buvo išleista bendra instrukcija visiems burmistrams, policijai, žandarmerijai ir tt. pradedti atiminti baltiečiams išduotus pažymėjimus, ir juos vesti į "rinkimo centrus", o iš ten — į Sovietų Rusiją.

Katalikų ir kairiųjų spaudos dalis prieš tai pradėjo protestuoti. Lietuvių delegacija net kreipėsi į įtakingą visuomenės veikėją ir Antverpeno burmistrą, Camille Huysmans. Pasipiktinę tokiu vyriausybės patvarkymu, C. Huysmans kreipėsi į užsienio reikalų ministerį, Spaak. Dabai laiko pradėjo keistis. Buvo išsiuntinėtas atitinkamoms įstaigoms parėdymas atimtuosius dokumentus grąžinti, ir baltiečiams leisti ir toliau likti.

Tarp kitko, Briuselio apieilinkėje gyvena keliasdešimt lietuvių.

New York, N. Y. — Čia kalbėdamas, sen. W. G. Magnuson, pareiškė: "Busimajai kartai nereikės kariauti, jei ncbus karo tarpe Amerikos ir Rusijos".

